CAP-SUUNNITELMA:

Aktiivinen ruuantuotanto
Uudistuva ja monipuolinen maaseutu
Ympäristö- ja ilmastoviisas maatalous

Ehdotus Suomen CAP-suunnitelmaksi

Esitettävät tiedot ja diat perustuvat 22.12.2021 Euroopan komissioon toimitettuun Suomen CAP-suunnitelmaan, eivätkä siten mahdollisesti vastaa lopullista CAP-suunnitelmaa.

CAP-suunnitelma: Tilannekatsaus

Kari Valonen

EU-koordinaatio ja kansainväliset asiat, Ruokaosasto

CAP-strategiasuunnitelmien jatkokäsittely 1/4

- Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevat perusasetukset hyväksyttiin 6.12.2021.
- Komissio antanut delegoituja ja täytäntöönpanoasetuksia joulu-tammikuussa (kiireelliset) ja lisää annetaan kevään ja kesän 2022 aikana.
- Jäsenmaiden tuli toimittaa kansalliset CAP-strategiasuunnitelmat komissiolle 1.1.2022 mennessä sähköisen SFC-järjestelmän kautta.
- Tällä hetkellä (9.2.2022) on 22 / 28 suunnitelmaa toimitettuna komissiolle, puuttuu mm. Saksa, Romania, Bulgaria, Belgia (2 ohjelmaa).
- Suunnitelmien pituus 400 – 4000 sivua, Suomen suunnitelma n. 1100 sivua.

CAP-strategiasuunnitelmien jatkokäsittely 2/4

- Komissiossa analyysivaihe käynnissä. DG AGRI johtaa prosessia, DG ENV, DG CLIMA, DG SANTE ja komission pääsihteeristö erityisesti mukana työssä.
- Komission pääosastojen yhteistä havaintokirjettä odotetaan maaliskuun lopussa tai huhtikuun alussa. Komissio julkistaa kaikille jäsenmaille osoitetut havaintokirjeet.
- Komissio julkaisee samassa yhteydessä koosteen jäsenmaiden toimittamista strategiasuunnitelmista ja niiden kunnianhimosta erityisesti ympäristö- ja ilmastoasioissa.

CAP-strategiasuunnitelmien jatkokäsittely 3/4

- Komission havaintoihin vastaaminen huhti-toukokuussa, neuvottelut komission kanssa
  - tekniset muutokset ja selvennykset (työ jo nyt käynnissä)
  - poliittiset kysymykset, mahdolliset muutokset toimitettuun suunnitelmaan

- Tarkennettu CAP-strategiasuunnitelma

- Neuvottelut komission kanssa päätökseen kesällä 2022 (tavoite)

CAP-strategiasuunnitelmien jatkokäsittely 4/4

- Suomen strategiasuunnitelman hyväksyminen komissiossa kesällä/alkusyksyllä 2022

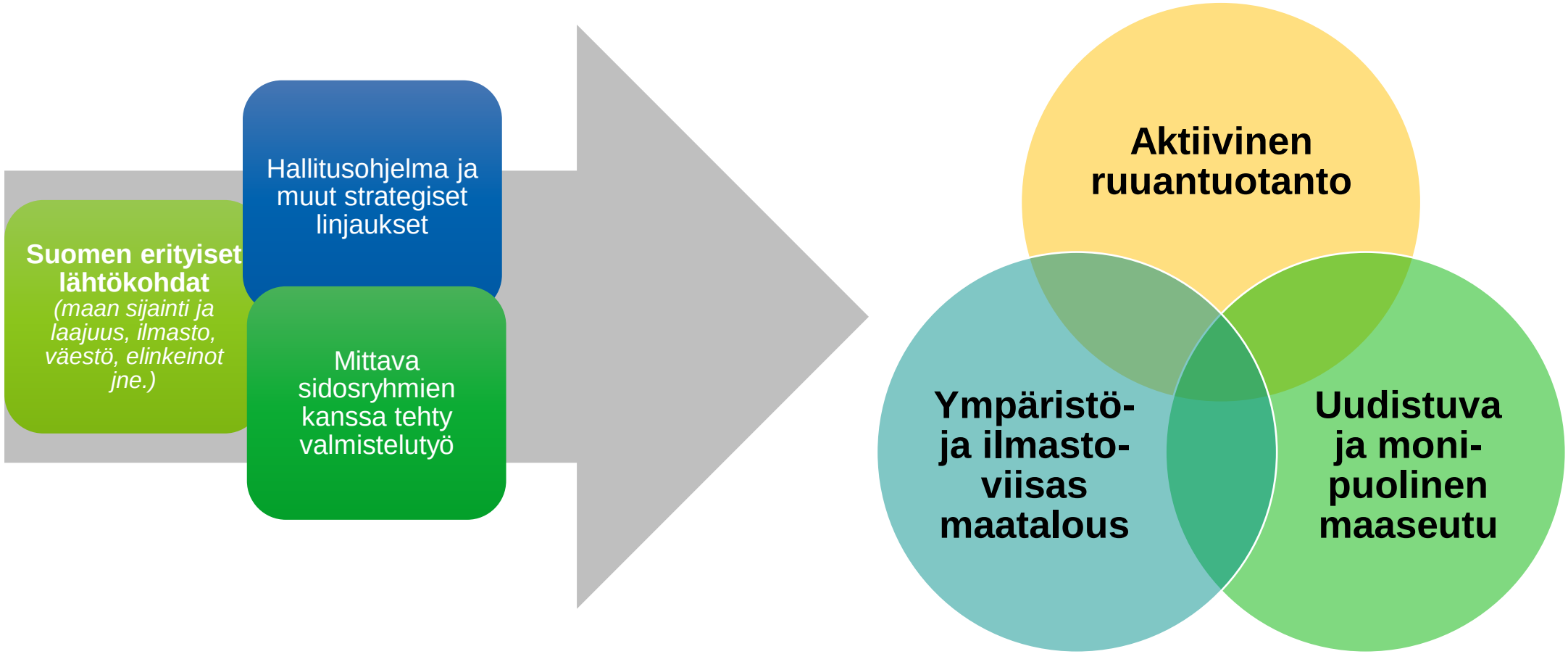
- Kansallinen toimeenpano 1.1.2023 mennessä
  - kansallisen lainsäädännön käsittely ja hyväksyminen
  - valtioneuvoston asetukset
  - erilaisten IT-järjestelmien valmistelu (tukien haku, seuranta, valvonta…)

CAP-suunnitelma: Aktiivinen ruuantuotanto

Juha Palonen

Maatalousyksikkö, Ruokaosasto

Kansalliset painotukset CAP-uudistuksessa

Monimuotoisuuden vaaliminen

Maiseman ylläpito

Terveellinen ja turvallinen ruoka

Kestävä ruuantuotanto

Eläinten terveys ja hyvinvointi

Luomu

Pellon tuotanto-potentiaalin turvaaminen

Vesiensuojelu

Ilmastonsuojelu

Tuotetut hyödykkeet

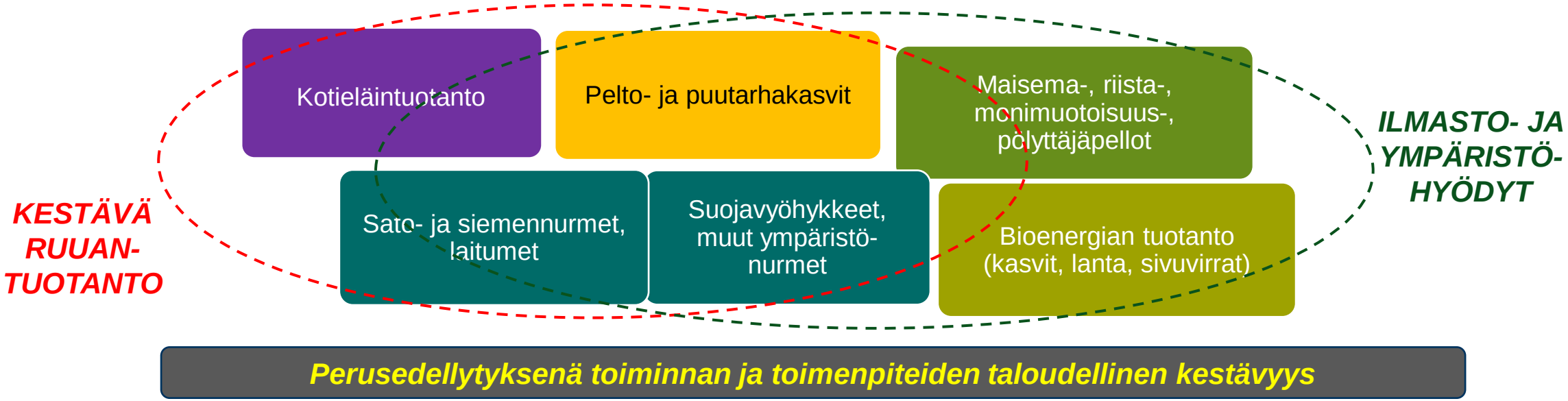
Kotieläintalouden lopputuotteet ja rehuntuotanto

Viljat, erikois- ja puutarhakasvit

Peltojen ja maiseman hoidon ilmasto- ja ympäristöhyödyt

Bioenergia

Sivuelinkeinot, maaseudun elinvoima

Perusedellytyksenä toiminnan ja toimenpiteiden taloudellinen kestävyys

Kansalliset painotukset käytännössä – aktiivisen ruuantuotannon edistäminen (1)

- Maatalouden tehtäviksi on EU-maatalouspolitiikassa annettu **sekä ruuantuotanto että luonnonvarojen kestävä hoito**, molemmat tehtävät edellyttävät aktiivisia viljelijän toimenpiteitä
- Suomessa tätä tehtäväkokonaisuutta on toteutettu jo pitkään ja hyvin laaja-alaisesti, selvästi kohdennetummalla toimenpide- ja tukikokonaisuudella kuin EU:ssa keskimäärin
- Pääosa tukivälineistä kytkeytyy suoraan tuotannon aktiiviseen ylläpitämiseen ja kehittämiseen – jatkossa on tärkeää keskittyä tiettyihin tunnistettuihin aktiivisuuden kehittämiskohtiin

Painotukset käytännössä – aktiivisen ruuantuotannon edistäminen (2)

- **Kohdennetut toimenpiteet** tuotannon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi vahvistuvat, tuotannosta kokonaan irrotettujen tukien merkitys vähenee
- **Tukiehdot** uudistetuissa toimenpiteissä ovat mahdollisimman hyvin aktiivisuutta edistäviä, hallinnollista selkeyttä ja kustannustehokkuutta unohtamatta
- Erityishuomiota kiinnitetään peltojen hoidon ja viljelyn ohjaamiseen: **aktiivisia ja kestäviä viljelytoimia oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa, ruuantuotanto etusijalla**

Tuttuja ja uudistettuja CAP-toimenpiteitä

- **Tuotantosidonnaiset suorat tuet**
- **Nuorten viljelijöiden tuki**
- **Perustulotuki**
- **Luonnonhaittakorvaukset**
- **Ympäristökorvaukset, luomukorvaukset**
- **Eläinten hyvinvointikorvaukset**
- Investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseksi
- **Maatilojen investoinnit ja nuorten viljelijöiden aloitustuet**
- Maaseutuyritysten investoinnit ja kehittäminen sekä yritystoiminnan käynnistäminen
- Maaseutualueiden paikallinen kehittäminen (Leader)
- **Osaamisen kehittäminen ja innovaatiot (neuvonta, koulutus, yhteistyö)**

Aktiivinen ruuantuotanto

CAP-uudistuksen uutta sisältöä ruuantuotannon näkökulmasta

- Suorien tukien uudet ekojärjestelmät täydentävät ilmasto- ja ympäristötoimien kokonaisuutta
- Suorissa tuissa kaikille jäsenmaille pakollinen tuotannosta irrotetun tuen painotus keskimääräistä pienemmille tiloille (uudelleenjakotuki)
- Tukioikeuksista voidaan suorien tukien maksuperusteena luopua, perustulotuki pinta-alan perusteella

CAP-suunnitelma: Uudistuva ja monipuolinen maaseutu

Tiina Malm, Sanna Sihvola & Sanna Koivumäki

Maaseudun kehittämisyksikkö, Ruokaosasto

CAP:lle asetetut EU-tason tavoitteet

Edistetään osaamista, innovaatioita ja digitalisointia

Varmistetaan älykäs, kestävä ja monipuolinen maatalousala, jolla parannetaan elintarviketurvaa

1. Turvataan viljelijöiden tulotaso ja ruuantuotanto

2. Lisätään tuotannon kilpailukykyä ja laatua

3. Parannetaan viljelijöiden markkina-asemaa

Tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia ja edistetään yhteisiä ympäristö- ja ilmastotavoitteita

4. Hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan siihen

5. Edistetään ympäristön tehokasta hoitoa ja suojelua

6. Edistetään luonnon monimuotoisuuden, elinympäristöjen ja maiseman säilyttämistä

Lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta

7. Kannustetaan nuoria alalle, helpotetaan maaseudun yritystoiminnan kehittämistä

8. Edistetään maaseudun työllisyyttä, kasvua ja paikallista osallisuutta

9. Parannetaan turvallisen, terveellisen ja kestävän ravinnon saantia sekä eläinten hyvinvointia ja torjutaan mikrobiresistenssiä

CAP-suunnitelma

Maaseudun kehittäminen

1/5

- Maaseudun kehittämistoimenpiteillä vastataan kaikkiin CAP:n erityistavoitteisiin (ml. läpileikkaava tavoite)
- Tuttuja toimenpiteitä, näissä kuitenkin uudistuksia ja uusia painotuksia
- Ympäristö- ja ilmastopainotus entistä vahvempi
- Uudet valmisteilla olevat valtiontukisäännöt vaikuttavat maaseudun yritysrahoitusta ja osittain myös kehittämishankkeita koskevien toimenpiteiden sisältöön

CAP-suunnitelma
Maaseudun kehittäminen

2/5

- Ympäristökorvaukset (seuraavassa esityksessä)
- Luonnonmukaisen tuotannon korvaukset (seuraavassa esityksessä)
- Eläinten hyvinvointisitoumuksien avulla edistetään tuotantoeläinten hyvinvointia ja terveyttä sekä kehitetään tilan toimintaa
  - EU-tasolla uutena asiana bioturva ja antibioottien käytön vähentäminen
  - Eläinten hyvinvointilain uudistus otettava huomioon
- Luonnonhaittakorvaukset
  - Kotieläinkorotus poistuu

CAP-suunnitelma
Maaseudun kehittäminen

- Maatalouden investointituet jaetaan neljään alatoimenpiteeseen.
  - Edelleen panostetaan vahvasti maatalouden kilpailukyvyn kehittämiseen ja toiminnan nykyaikaistamiseen, mutta samalla pyritään vahvistamaan ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävien investointien, maatilojen energiainvestointien sekä eläinten hyvinvointia ja tuotantorakennusten bioturvallisuutta edistävien investointien tavoitteita ja rahoitusta
- Nuorten viljelijöiden aloitustuet
- Ei-tuotannolliset investoinnit
  - Kosteikkoinvestoinnit
- Investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseen
  - Esim. vesihuolto, monipalvelukeskukset
- Laajakaistainvestoinnit
  - Green Deal -tavoite huippunopeista yhteyksistä

CAP-suunnitelma
Maaseudun kehittäminen

4/5

- Maaseudun yritysrahoitus
  - Yritystoiminnan käynnistäminen (monialaiset maatilat)
  - Aineelliset ja aineettomat investoinnit
  - Yritystoiminnan kehittäminen
  - Työnjaon selkeyttäminen ELY-keskukset – Leader-ryhmät
- Paikallinen kehittäminen eli Leader-toiminta
  - Toimintatapaa uudistetaan ja kehitetään, mm. verkostotyöskentelyn vahvistaminen

CAP-suunnitelma

Maaseudun kehittäminen

5/5

- Yhteistyö
  - Mm. maaseudun innovaatioryhmät alueellisesti ja valtakunnallisesti, älykkäät kylät: digitalisaatioon perustuvat kokeilut, laatujärjestelmien edistäminen, yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja sopeutumiseen, älymaatalouden kehittäminen
- Neuvontapalvelut laajenevat
  - Neuvontaa tarjotaan mm. ympäristö- ja ilmastoasioiden sekä eläinten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, liiketoimintasuunnitelmista, vesipuitedirektiivin vaatimuksista, kasvinsuojeluaineiden käytön ehdoista, mikrobilääkeresistenssin estämisestä, riskienhallinnasta, innovaatioista sekä digitaalisesta teknologiasta.
- Koulutus ja tiedonvälitys
  - Maatalouden, metsätalouden ja maaseudun yritysten osaamisen lisääminen sekä maatalouden, metsätalouden, maaseutuyritysten ja –yhteisöjen tiedonvälitys. Sisältää myös esim. ympäristö- ja ilmastoteemat, luonnon monimuotoisuus, kestävä tuotanto, kiertotalous.

CAP-suunnitelma: Ympäristö- ja ilmastoviisas maatalous

Ehdollisuus ja ekojärjestelmä

Pia Lehmusvuori

Maatalousyksikkö, Ruokaosasto

CAP-suunnitelman ympäristö- ja ilmastotoimet

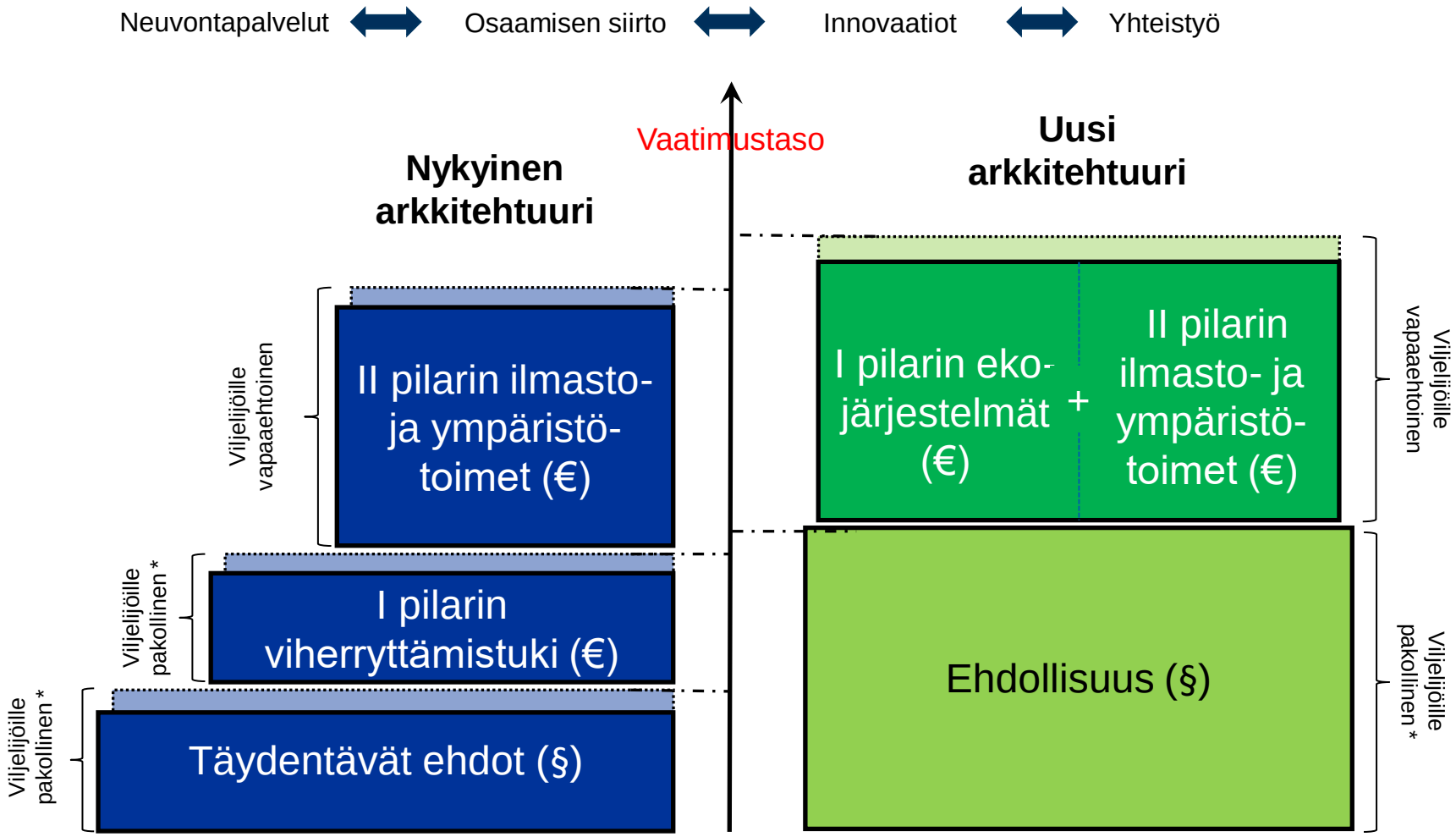
- **Ehdollisuus**
  - Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC)
  - Lakisääteiset hoitovaatimukset (SMR)

- **Suorat tuet**
  - Ekojärjestelmä

- **Maaseudun kehittämisen toimenpiteet**
  - Ympäristökorvaukset
    - Ympäristösitoumus
    - Ympäristösopimukset
  - Luonnonmukaisen tuotannon korvaukset

- **Maaseudun kehittämisen toimenpiteet jatkuu**
  - Eläinten hyvinvointikorvaukset
  - Investoinnit
    - Maatalousinvestoinnit
    - Ei-tuotannolliset investoinnit (kosteikkoinvestoinnit)
  - Yhteistyö
    - Yhteistyötoimet
    - Leader
    - Maaseudun innovaatioryhmät (EIP)
  - Digitalisaatio ja innovaatiot
    - läpileikkaava teema
  - Tietämyksen vaihto ja tiedottaminen
    - läpileikkaava teema
    - Koulutus, tiedonvälitys, neuvontapalvelut

Ympäristö- ja ilmastonäkökulman vahvistaminen: CAP:n ”vihreä arkkitehtuuri”

** viljelijöille pakollisia täyden tuen saamiseksi*

Ehdollisuus

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC)

- Ympäristö- ja ilmastovaatimuksia
- Jäsenvaltio määrittelee EU-asetuksessa säädetyn perusteella.

Lakisääteiset hoitovaatimukset (SMR)

- Vaatimuksia, jotka koskevat
  - ympäristöä ja ilmastoa
  - kansanterveyttä
  - kasvien terveyttä
  - eläinten terveyttä ja hyvinvointia
- EU:n lainsäädännön vaatimuksia, joita sovelletaan joko suoraan EU-säädösten tai niitä tarkentavan kansallisen lainsäädännön perusteella

Sosiaalinen ehdollisuus

- Suomessa ehdollisuuteen v. 2025 alusta
- Vaatimuksia, jotka koskevat tuensaajien työntekijöiden työsuojelua ja työehtoja
- EU:n lainsäädännön vaatimuksia, joita sovelletaan EU-säädöksiä tarkentavan kansallisen lainsäädännön perusteella

Lakisääteiset hoitovaatimukset (SMR)

Ympäristö- ja ilmasto SMR:t (tietyt artiklat seuraavista)

SMR 1: Vesipuitedirektiivi

SMR 2: Nitraattidirektiivi

SMR 3: Lintudirektiivi

SMR 4: Luontodirektiivi

SMR 7: EU:n kasvinsuojeluaineasetus

SMR 8: Torjunta-ainedirektiivi

Muut SMR:t (tietyt artiklat seuraavista)

- SMR 5: EU:n yleinen elintarvikeasetus
- SMR 6: Hormonikieltodirektiivi
- SMR 9: Vasikkadirektiivi
- SMR 10: Sikadirektiivi
- SMR 11: Yleinen tuotantoeläinten suojelua koskeva direktiivi

Uudet SMR-vaatimukset merkitty vihreällä, muuttumassa olevat sinisellä

Poistuu ehdollisuudesta v. 2023 alkaen:

- Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin SMR:t (edelleen jatkossakin eläintukijärjestelmien ehtona)
- TSE-tautia koskeva SMR

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC)

- GAEC 1 Pysyvän nurmen alan kansallinen seuranta
- GAEC 2 Turvemaiden suojelu ja ylimääräinen GAEC Muiden alojen suojelu: V. 2022 jälkeen maatalousmaaksi otettavat alat pysyvästi nurmella
- GAEC 3 Sängen polttokielto
- GAEC 4 Suojakaistat vesistöjen varrella
- GAEC 5 Kaltevien vesistöjen varsien maanmuokkaus (kuten GAEC 4)
- GAEC 6 Talviaikainen vähimmäismaanpeite ja kesantojen kasvipeite kesällä
- GAEC 7 Viljelyn monipuolistaminen
- GAEC 8
  - Vähimmäisosuus peltoalasta kesantoa (Varsinais-Suomi, Uusimaa, Ahvenanmaa)
  - Maisemapiirteiden säilyttäminen
  - Puiden leikkauskielto lintujen pesimäaikana
  - Haitallisten vieraskasvilajien torjunta
- GAEC 9 Pysyvän nurmen säilyttäminen Natura 2000 -alueilla

Suomessa uudet GAEC-vaatimukset merkitty vihreällä, muuttumassa olevat sinisellä.

Ekojärjestelmät (1/2)

- Uusi v. 2023 toimeenpantava ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistävä I pilarin suoriin tukiin kuuluva tukijärjestelmä
- Ekojärjestelmään 16,5 % suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä = 86 milj. euroa/v
- Jäsenvaltioille pakollinen, viljelijöille vapaaehtoinen

Ekojärjestelmät (2/2)

1) Talviaikainen kasvipeite
2) Luonnonhoitonurmet
3) Viherlannoitusnurmet
4) Monimuotoisuuskasvit

- Toimenpiteet ovat tuttuja nykyisestä ympäristökorvauksesta. Toimenpiteiden ehdot muuttuvat osittain.
- Viljelijä voi päättää vuosittain, valitseeko hän ekojärjestelmän toimenpiteitä 0-4 kpl.

Ympäristökorvaukset ja Luomukorvaukset

Riikka Knaapi

Maatalousyksikkö, Ruokaosasto

Ympäristökorvaukset – mitä sisältää?

- Ympäristösitoumus: tilakohtainen ja lohkokohtaiset toimenpiteet
  - Tilakohtainen toimenpide: Yhteinen osa sis. viljavuusnäytteet, muistiinpanot ja ympäristö-ilmastosuunnitelma. Lisäksi valittava vuosittain kaksi seuraavista valinnaisista toimenpiteistä: ympäristöteemainen koulutus, monimuotoisuuskaistat, maaperän seurantatieto, lanta/biokaasutoimenpide, pölyttäjien ravintokasvit, täsmäviljely, kasvinsuojelun seuranta- ja tunnistussovellukset.
  - Lohkokohtaiset toimenpiteet: maanparannus- ja saneerauskasvit, kerääjäkasvit, kiertotalouden edistäminen, valumavesien hallinta, suojavyöhykkeet, turvepeltojen nurmet, puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu ja lintupellot.
- Ympäristösopimukset: kosteikkojen hoito, monimuotoisuuden ja maiseman hoito, alkuperäisrotujen kasvattaminen ja alkuperäiskasvien viljely. Lisäksi toimenpiteet geenivaraohjelman toteuttamiseksi.

Ympäristökorvaukset – huomioita

- Osa entisistä toimenpiteistä siirtyy ekojärjestelmään. Tilakohtaisen rahoitus alenee. Tutuilla lohkokohtaisilla toimenpiteillä ja sopimuksilla isoja tavoitealoja.
- Tilakohtaista muutettu paljon, siinä myös suurimmat muutokset lausuntoversioon nähden. Ravinteiden käyttörajat siirtyvät kaikkien viljelijöiden noudatettavaksi lainsäädännön kautta.
- Lietelannan sijoittaminen ja ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen on yhdistetty yhdeksi toimenpiteeksi. Maanparannuskasvit & saneerauskasvit on sisällöltään uusi, samoin lintupellot eroaa aiemmasta. Turvepeltojen nurmet kohdistuu esityksessä tuotantonurmiin. Alkuperäisrotutoimenpide 1-vuotiseksi.
- Suojavyöhykkeistä ja lintupelloista laadinnassa kohdentamisaineisto lohkoista, joilla toimenpidettä voi soveltaa.
- Esitys voi muuttua, jos komission hyväksynnän saaminen niin vaatii.

Luomukorvaukset

- Luomukorvauksiin merkittävä lisärahoitus ja tavoitealan nosto
- Luomusitoumus sisältää kolme korvaustasoa: peltokasvituotannon korvaus tai avomaavihannesten korvaus ja kotieläinluomulle lisäksi oma korvaustaso. Osittainen sitoumus mahdollinen avomaavihanneksille.
- Kotieläinluomu maksetaan myös hehtaariperusteisesti. Maksu niin monelle hehtaarille kuin tilalla riittää 0,5 ey/ha sitoumusalaa.
- Saa olla pellot luomussa ja eläimet tavanomaiset
- Myyntikasvivaatimus kaikille, mutta luomu kotieläintilat ja niiden yhteistyötilat vapautuvat tietyin edellytyksin. Avomaavihannessitoumuksissa viljelykierron osoittaminen. Myyntikasvivaatimus ei koske siirtymävaiheessa olevaa alaa.
- Esitys voi muuttua, jos komission hyväksyntä niin vaatii.

Kiitos

Lisätietoja CAP-valmistelusta: mmm.fi/cap27

Linkki CAP-suunnitelmaan

#CAP27